

blijkbaar voldoende zou zijn. Bij gebrek aan ervaring zal deze complicatie meer kunnen voorkomen.

Zoals in het artikel reeds gesteld is, wordt de periode van follow-up vanaf januari 1978 gerekend. Wij willen later over een grotere groep patiënten berichten.

Tenslotte een rectificatie: Thalamonal bevat als injectievlloeistof: 2,5 mg droperidol en 50 mcg fentanyl per ml.

Literatuur: FELDMAN, S. A. en M. L. YEUNG (1975) *Anesthesia* 30, 174 – MOORE, D. C. (1973) *Regional block*, bl. 218. 4e druk. Charles C. Thomas, Springfield (Ill.).

Amsterdam, oktober 1980

J. C. SIER
W. W. A. ZUURMOND
L. DEEN

Jodiumstruma en hypothyreoïdie tijdens het gebruik van een zeewierpreparaat

Met vreugde hebben wij geconstateerd dat het Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde, blijkens het artikel van M. P. LEEMHUIS en A. C. QUARLES VAN UFFORD (1980), aandacht begint te besteden aan de homeopathie. Helaas is door mogelijke onbekendheid van de schrijvers met de homeopathie een fytotherapeutisch preparaat aangezien i.c. uitgemaakt voor een homeopathisch geneesmiddel. Dit is des te schrijnender omdat een intoxicatie, als in het onderhavige artikel beschreven, niet door homeopathische medicamenten – mits voldoende hoog gepotentieerd – veroorzaakt kan worden. De fytotherapie werkt namelijk met ongepotentieerde, onverdunde preparaten en is te beschouwen als de bakermat van de farmacotherapie. De homeo-

pathie heeft zich al vroeg in de geschiedenis van de geneeskunde een plaats als niet-toxische therapie verworven.

Wij hopen hiermede een aanzet te leveren tot enige basiskennis betreffende de homeopathie. Aan een artikel over homeopathie lijkt duidelijk een behoefte te bestaan, ten einde dergelijke onzorgvuldigheden te voorkomen.

Literatuur: LEEMHUIS, M. P. en A. C. QUARLES VAN UFFORD (1980) *Ned. T. Geneesk.* 124, 1119.

Veenhuizen
Onstwedde
Groningen, september 1980

A. VAN DER MAREL
A. WESTENBRINK
A. J. TH. ELLENBROEK

Inderdaad hebben wij in ons artikel ten onrechte het fytotherapeutische preparaat Kelpasan een homeopathisch medicament genoemd. Opgemerkt moet worden dat de verwarring tussen beide categorieën door de voorstanders van natuurgeneesmiddelen zelf in de hand wordt gewerkt, door beide soorten preparaten naast elkaar te gebruiken, zoals bijv. blijkt uit de zienswijze van de bekende dr. A. VOGEL.

Echter, hoe de rubricering van het betreffende medicament moge zijn, de essentie van onze waarneming is onveranderd de volgende: wij hebben een patiënte beschreven die tijdens het gebruik van een zeewierpreparaat (Kelpasan) een toename van haar struma kreeg en een lichte hypothyreoïdie. Wij menen, dat deze verschijnselen verband houden met het in dit preparaat aanwezige jodium. Wij zouden graag willen weten of er in Nederland nog meer dergelijke waarnemingen zijn gedaan.

Leeuwarden, oktober 1980

M. P. LEEMHUIS
A. C. QUARLES VAN UFFORD

BERICHTEN

Buitenland

VERENIGDE STATEN

Het kunnen in de gezondheidszorg overschrijdt de financiële draagkracht van de gemeenschap. – Medicare, de ziektekostenverzekering voor allen van 65 jaar en ouder, hanteerde voor de betalingsgarantie voor medische verrichtingen als enige maatstaven: veiligheid en effectiviteit van de ingreep. De hoge kosten van bepaalde operaties en speciaal die van de harttransplantaties brachten de minister van Volksgezondheid, PATRICIA HARRIS, tot de uitspraak dat de kwestie van de transplantaties vragen heeft doen rijzen over de wijze van selectie van de patiënten, over de sociale, economische en ethische consequenties en de mogelijkheid van verdere expansie van deze verrichtingen. In een verklaring van haar ministerie wordt voor de eerste keer uitgesproken dat medische ingrepen te kostbaar kunnen zijn voor de regering. De Medicare-wet van 1965 bepaalt dat de ziektekosten van bejaarden voor rekening van de Staat zijn als de verrichtingen redelijk en noodzakelijk zijn; een dergelijke regeling geldt ook voor alle armlastigen (Medicaid). De snelle groei van de medische techniek eist echter bezinning op de draagwijdte van deze criteria. De minister acht het nodig dat alle gevolgen van de harttransplantaties worden bestudeerd en dat de betalingsgaranties voor de harttransplantaties worden ingetrokken. (*The Nation's Health*, augustus 1980, bl. 11.) Voor de patiënten die

reeds in behandeling zijn of reeds voor operatie zijn geaccepteerd in de centra van de Stanford Universiteit en de Universiteit van Arizona blijft de betaling gegarandeerd. Er moet een nieuwe definitie worden gevonden voor het begrip „reasonable and necessary” en er moet publieke overeenstemming worden bereikt over de draagwijdte van de overheidszorg via Medicare en Medicaid. De animo tot het verrichten van harttransplantaties was in de Verenigde Staten sterk teruggelopen toen bleek dat een onevenredig beslag op de beschikbare middelen van de ziekenhuizen werd gelegd en de levensverwachtingen van de geopereerden gering waren. Het succes van het team van de Stanford Universiteit, dat een overlevingskans van 5 jaar of meer voor ten minste 50% van de patiënten meldt, heeft echter een nieuwe golf doen ontstaan. Dit benaamt kennelijk de minister. De kosten van de harttransplantatie bedragen \$ 100.000.

A. L. NOORDAM

Binnenland

Brochure over geluid. – *Lawaai: probleem voor onze gezondheid* is een titel van de brochure die het ministerie van Volksgezondheid en Milieuhygiëne heeft uitgebracht; ze is een bewerking van *Noise, a health problem* van de Ameri-